

Tjenestegjennomgang helse og mestring, barnevern og NAV

Økonomikonferanse
5. september 2024

Prosjektteamet fra Agenda Kaupang

Agenda Kaupang er et norsk, medarbeidereid konsultentselskap. Vi tilbyr analyse, utredning og rådgiving innen områdene ledelse, styring, økonomi, organisasjonsutvikling og digitalisering. Vårt arbeid er basert på metoder fra forskning og beste erfaringsbaserte praksis. Agenda Kaupang har de siste to årene utviklet Kommuneindeksen som er en oversikt over Norges best styrte kommuner med fokus på tjenestekvalitet, kostnader og finans.

Vi har kompetanse og erfaring fra over 100 norske kommuner knyttet til analyse og utvikling av strategiske innsatsområder og anbefalte utviklingstiltak for å «vokse smartere» og mer bærekraftig utvikling i og av helse- og omsorgstjenestene.

Sten Tore Svennes

Cand.mag, pedagogikk, økonomi
og ledelse

Lisbet Kjøniksen

Master of Public
Administration/Ergoterapeut

Salman Khalil

Helseøkonom

Hege Askestad

Vernepleier/ledelse

Astrid Nesland

Siviløkonom

**Hans Gunnar
Glomstad**

Sosionom/cand. polit.
Underleverandør SOFAK

Oppdraget

Moss kommune er innmeldt i ROBEK, og har en betydelig ubalanse mellom driftsinntekter og driftsutgifter. Kommunestyret vedtok 18. juni en nedtrekksplan som kan sies å være del 1 av nedtrekkene som må gjøres.

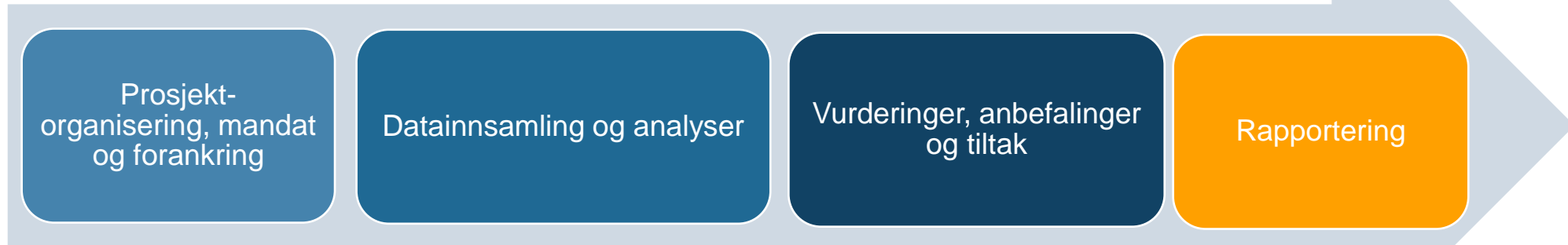
Moss kommune ønsker bistand til en **analyse av tjenester i kommunalområde Helse og mestring, barnevern og økonomisk sosialhjelp** med vekt på **økonomi, organisering** (ikke organisasjonsstruktur) **og kvalitet:**

- ▶ Har kommunen et riktig nivå på tjenestene, herunder om kommunen har tjenester som andre kommuner ikke har og omfang på oppdrag (vedtak) og varighet
- ▶ Har kommunen en riktig bemanningsomfang/bemanningsnivå.

Konkret ønsker kommunen bistand til følgende:

- ▶ Utarbeide en **anbefaling av nivå på riktige tjenester**, herunder utfasing av tjenester, eventuell opptrapping av tjenester til kommunalområdet helse og mestring, barnevernet og økonomisk sosialhjelp sett opp mot demografiutvikling, geografiske hensyn og tilgang på kompetent personell
- ▶ Sammenhengen mellom **tildelingskriterier, tjenestevedtak og nivå** på gitte tjenester
- ▶ Utarbeide en **anbefaling på bemanningsnivå** for de ulike tjenestene, jf. k-sak 62/24
- ▶ Utarbeide en **anbefaling på bemanningsnivå/produktivitet**, jf. k-sak 43/24 om barnevernet.

Prosjekt – og gjennomføringsplan

Fase 0: Prosjektorganisering, mandat og forankring

Sentrale milepæler og datoer for frister, prosjektmøter og presentasjoner er fastsatt. Tilganger til felles «SharePoint-område» er etablert.

Fase 1: Kartlegging og analyser

Oppdatert analyse/styringsinformasjon, analyser. Godkjent styringsinformasjon for videre prosess.

Fase 2: Vurderinger, anbefalinger, strategier og prioriterte tiltaksområder for bærekraftig utvikling

Basert på godkjent kunnskapsgrunnlag vil Agenda Kaupang gjøre vurderinger, samt utvikle strategier, tiltak og anbefalinger i samarbeid med Moss kommune.

Fase 3: Rapportering og dokumentasjon

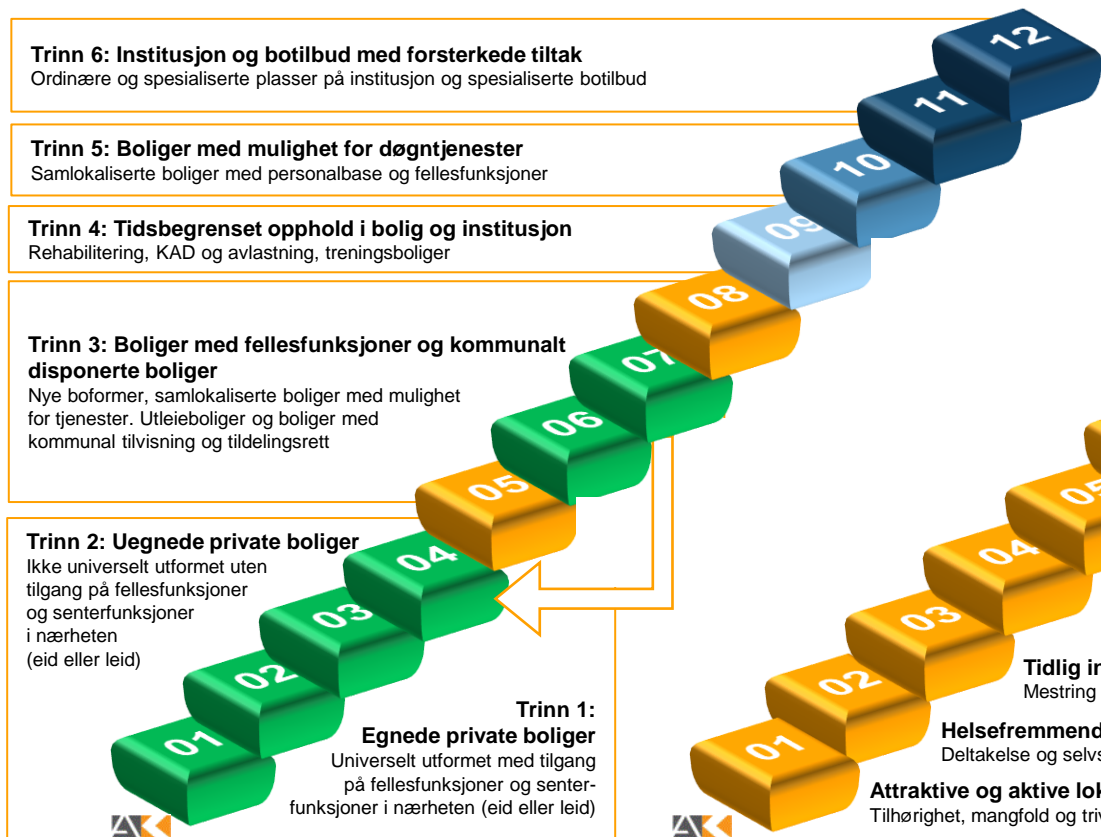
Arbeidet forankres med prosjektledelsen og dokumenteres i en PowerPoint-rapport

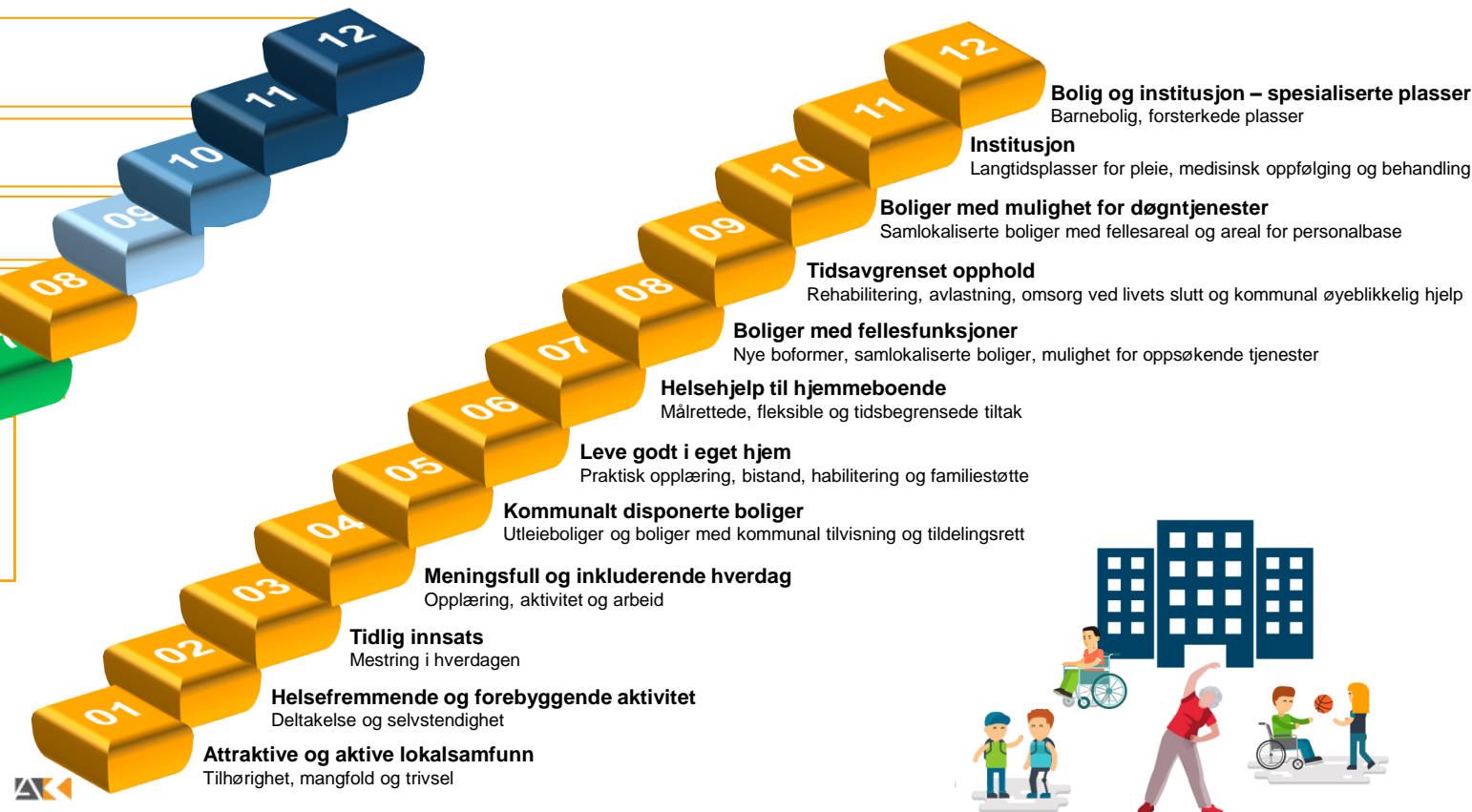
Innsatstrapp og boligtrapp som strategisk planleggingsverktøy for bærekraftig utvikling

Finansiering og dimensjonering på kort og lang sikt: Hvordan skal forebyggende tiltak på de laveste trinnene prioriteres for å redusere behovet for døgntjenester? Hva skal prioriteres når?

Boligtrapp

Helhetlig innsatstrapp

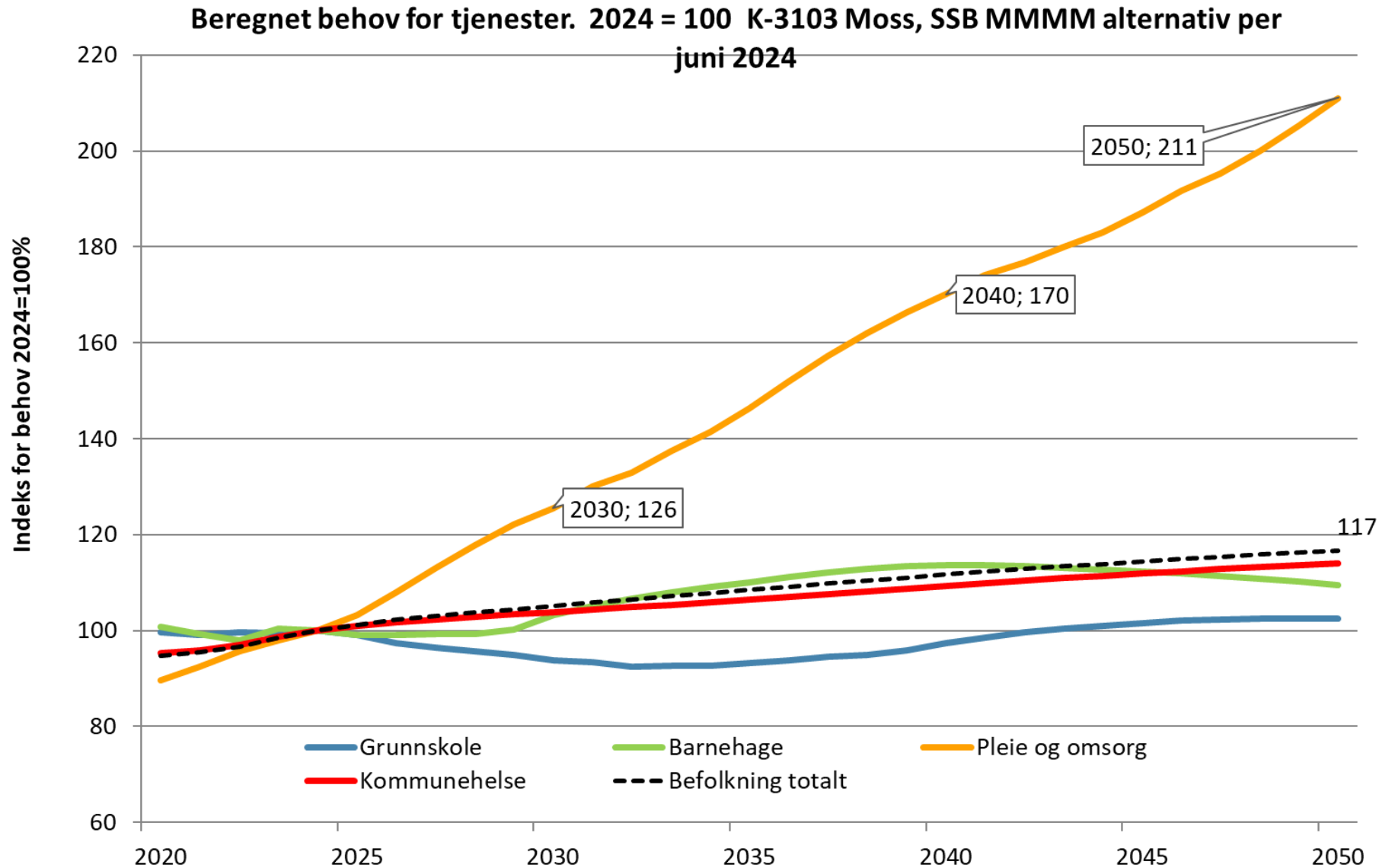
Tverrfaglig innsats, forebyggende tiltak, tilrettelegging av bolig, velferdsteknologi mv.

Demografiutviklingen i Moss

K-3103 Moss	2023	2025	2030	2040	2050	Endring 2023-	%
Innbyggere 0-17 år	9 884	9 831	9 616	9 993	10 294	410	4 %
Innbyggere 18-49 år	19 827	20 483	21 125	20 968	20 228	401	2 %
Innbyggere 50-66 år	12 006	12 433	12 920	13 231	14 253	2 247	19 %
Innbyggere 67-79 år	6 935	7 063	7 235	9 072	9 543	2 608	38 %
Innbyggere 80-89 år	2 147	2 458	3 286	3 785	5 052	2 905	135 %
Innbyggere 90 år og over	441	424	546	1 073	1 374	933	212 %
Sum innbyggere	51 240	52 692	54 728	58 122	60 744	9 504	19 %

SSB MMMM alternativ per juni 2024, tabell 14288

Kraftig vekst i behov hvis oppgavene fortsatt løses som i dag

Moss har en rekke levekårs- og folkehelseutfordringer

Tema	Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkehelsebarometer for Moss
Befolkning	1 Andel barn, 0-17 år	19,3	19,8	20,3	prosent	
	2 Andel unge eldre, 65-79 år	15,8	15,6	13,9	prosent	
	3 Andel over 80 år	5,1	4,8	4,5	prosent	
	4 Andel 80 år+, framskrevet til 2050	11,6	11,1	10,4	prosent	
	5 Personer som bor alene, 75 år +	43,1	42,1	42,0	prosent	
	6 Befolkningsvekst	1,9	1,4	1,2	prosent	
Oppvekst og levekår	7 VGS eller høyere utdanning, 30-39 år	75	74	81	prosent	
	8 Vedvarende lavinntekt, alle aldre	11,3	11,9	9,8	prosent	
	9 Inntektsulikhet, P90/P10	2,8	2,7	2,8	-	
	10 Leier bolig, 45 år +	11,2	12,9	12,4	prosent	
	11 Bor trangt, 0-17 år	21	19	18	prosent	
	12 Gjeld større enn 3 ganger inntekt	22,4	19,4	20,8	prosent	
	13 Unge som står utenfor, 15-29 år	12,3	11,6	9,5	prosent (a,k)	
	14 Stønad til livsopphold, 20-66 år	21,9	22,4	17,4	prosent (a,k)	
	15 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. tr.	24	27	24	prosent (k)	
	16 Gjennomføring i vdg. opplæring	80	79	80	prosent (k)	
	17 Høy tilfredshet, Ungdata 2022	49	51	50	prosent (a,k)	
Miljø, akader og uhkker	18 Valgdeltakelse	58,8	57,6	62,4	prosent	
	19 Drikkevann, hygienisk og stabilt	100,0	97,4	93,4	prosent	
	20 Luftforurensning, eksponert (ny def.)	91	75	46	prosent	
	21 Trygt i nærmiljøet, Ungdata 2022	83	83	84	prosent (a,k)	
	22 Med i fritidsorganisasjon, Ungd. 2022	55	54	58	prosent (a,k)	
Helse-relatert atferd	23 Trener sjeldnere enn ukentlig, 17 år	24	27	28	prosent (k)	
	24 Skjermtid over 4 timer, Ungd. 2022	47	46	45	prosent (a,k)	
	25 Røyking, kvinner	4,1	3,8	2,4	prosent (a)	
Helsestand	26 Forventet levealder, menn	79,3	79,7	80,3	år	
	27 Forventet levealder, kvinner	83,5	83,4	84,0	år	
	28 Utd.forskjeller i forventet levealder	5,8	5,2	5,1	år	
	29 Overvekt og fedme, 17 år	21	25	22	prosent (k)	
	30 Psykiske sympt./lidelser, 0-74 år	186	183	168	per 1000 (a,k)	
	31 Muskel og skjelett, 0-74 år	324	332	313	per 1000 (a,k)	
	32 Hjerte- og karsykdom	18,9	18,7	17,2	per 1000 (a,k)	
	33 Tykk- og endetarmskreft, nye tilfeller	79	80	84	per 100 000 (a,k)	
	34 Vaksinasjonsdekning, influensa, 65 år+	65,8	63,2	62,3	prosent	

- ▶ Utdanningsnivå
  - ▶ Vedvarende lavinntekt
  - ▶ Trangbodhet
  - ▶ Gjeld større enn 3 ganger inntekt
  - ▶ Unge som står utenfor
  - ▶ Stønad til livsopphold 20-66 år
  - ▶ Valgdeltakelse
  - ▶ Luftforurensning
  - ▶ Med i fritidsorganisasjon
  - ▶ Skjermtid over 4 timer
  - ▶ Røyking kvinner
  - ▶ Forventet levealder kvinner og menn
  - ▶ Utdanningsforskjeller i forventet levealder
  - ▶ Overvekt og fedme
  - ▶ Muskel og skjelett
  - ▶ Hjerte og karsykdom
-
- ▶ Leier bolig
  - ▶ Flere som trener oftere enn ukentlig
  - ▶ Bedre oppslutning på vaksinerings, influensa

Nøkkeltall – foreløpig sammenligning med utvalgte kommuner

Nøkkeltall om sammenligningsgrunnlaget

Region	Innbyggere (antall)	Befolkningsvekst siste tre år	Areal (km ²)	Gjennomsnitt på Utgiftsbehov	Netto driftsutgifter per innbygger (behovskorrigert) (uvektet)	Frie inntekter per innbygger	Frie inntekter per innbygger som andel landssnitt
▲							
3002 Moss	52 051	3,5 %	138	98,9 %	80 250	63 885	91,85 %
3003 Sarpsborg	59 771	2,7 %	406	102,5 %	76 489	65 889	94,73 %
3020 Nordre Follo	63 560	4,1 %	203	99,3 %	73 718	67 102	96,47 %
3804 Sandefjord	66 229	2,0 %	422	100,5 %	74 072	65 161	93,68 %
3805 Larvik	48 713	2,0 %	813	101,7 %	73 723	66 692	95,88 %
3807 Skien	56 618	2,0 %	779	100,8 %	79 921	64 480	92,70 %
Gruppe 11	574 047	2,3 %	5 388	99,6 %	77 286	65 227	93,78 %

Finans

- Kommunens driftsresultat har forverret seg siden 2021
- Netto lånegjeld har økt
- Størrelsen på disposisjonsfondet har gått ned

Netto driftsresultat	Netto lånegjeld	Disposisjonsfond
-1,6 %	83,1 %	14,4 %

Region	Netto driftsresultat	Netto lånegjeld	Disposisjonsfond
☰ 3002 Moss			
2021	4,6 %	80,1 %	14,5 %
2022	4,7 %	81,3 %	17,0 %
2023	-1,6 %	83,1 %	14,4 %

Teoretisk innspareingspotensial 2023

- Kostnadsnivået sammenliknes med andre kommuner i utvalget og tabellen til høyre viser om kommunen har et potensial for et lavere driftsnivå merket med oransje
- På tjenesteområder merket med minusfortegn drifter Moss kommune billigere.

Innsparingspotensial sammenliknet med kommunene i utvalget

Tjeneste	3003 Sarpsborg	3020 Nordre Follo	3804 Sandefjord	3805 Larvik	3807 Skien	Gruppe 11
Administrasjon	-11 mill.	16 mill.	45 mill.	62 mill.	0 mill.	43 mill.
Barnehage	9 mill.	-5 mill.	-21 mill.	1 mill.	-9 mill.	-8 mill.
Barnevern	-53 mill.	35 mill.	80 mill.	35 mill.	39 mill.	35 mill.
Bolig	19 mill.	38 mill.	34 mill.	39 mill.	43 mill.	31 mill.
Brann	-1 mill.	-3 mill.	10 mill.	2 mill.	3 mill.	-4 mill.
Grunnskole	16 mill.	84 mill.	5 mill.	46 mill.	12 mill.	19 mill.
Helse	34 mill.	-5 mill.	40 mill.	-27 mill.	15 mill.	0 mill.
Kirke	6 mill.	14 mill.	4 mill.	-5 mill.	6 mill.	3 mill.
Kultur	36 mill.	16 mill.	25 mill.	-10 mill.	4 mill.	5 mill.
Landbruk	1 mill.	1 mill.	1 mill.	2 mill.	1 mill.	0 mill.
Plan- og byggesak	13 mill.	17 mill.	11 mill.	-8 mill.	9 mill.	9 mill.
Pleie og omsorg	25 mill.	101 mill.	47 mill.	182 mill.	-97 mill.	-5 mill.
Samferdsel	39 mill.	8 mill.	27 mill.	-13 mill.	-17 mill.	7 mill.
Sosial	32 mill.	3 mill.	8 mill.	31 mill.	31 mill.	13 mill.
Totalt	165 mill.	321 mill.	315 mill.	335 mill.	38 mill.	148 mill.

Utviklingen i teoretisk innsparingspotensial fra 2021 til 2023

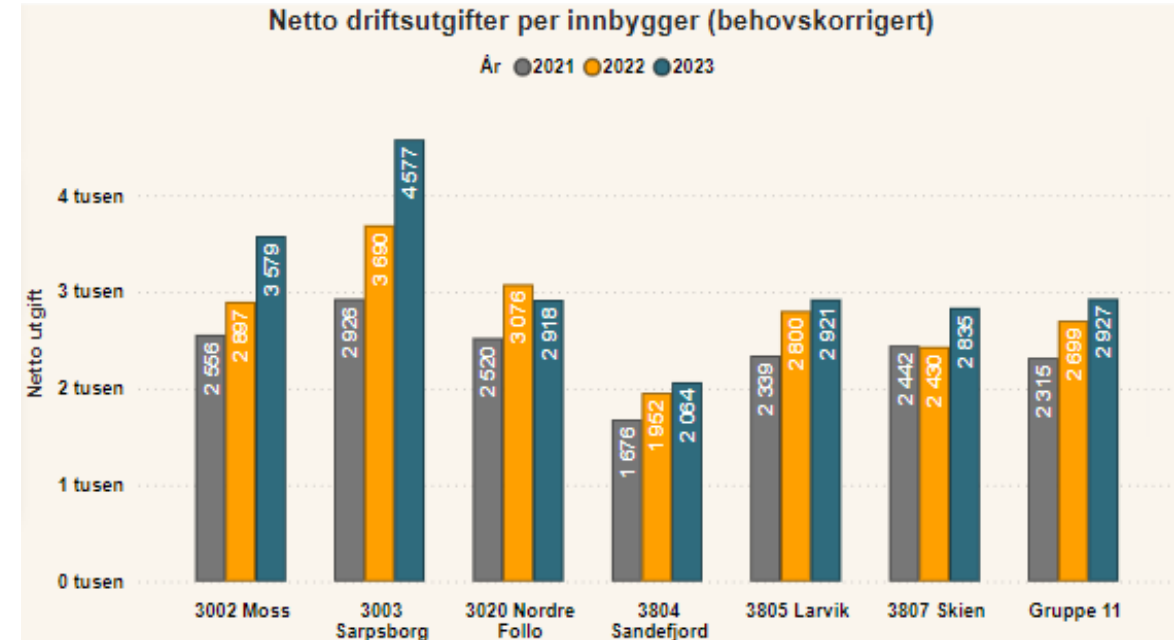
- ▶ Tabellen til høyre viser utviklingen i teoretisk innsparingspotensial sammenlignet med KOSTRA-gruppen.
- ▶ På tjenesteområder merket med minusfortegn drifter Moss kommune billigere.

Utviklingen i innsparingspotensial sammenlignet med KOSTRA-gruppe 11

Tjeneste	2021	2022	2023
Administrasjon	10 mill.	19 mill.	43 mill.
Barnehage	-2 mill.	-5 mill.	-8 mill.
Barnevern	13 mill.	11 mill.	35 mill.
Bolig	18 mill.	21 mill.	31 mill.
Brann	-7 mill.	-3 mill.	-4 mill.
Grunnskole	-24 mill.	-16 mill.	19 mill.
Helse	22 mill.	-5 mill.	0 mill.
Kirke	1 mill.	1 mill.	3 mill.
Kultur	0 mill.	4 mill.	5 mill.
Landbruk	1 mill.	1 mill.	0 mill.
Plan- og byggesak	4 mill.	11 mill.	9 mill.
Pleie og omsorg	-63 mill.	-26 mill.	-5 mill.
Samferdsel	-7 mill.	-3 mill.	7 mill.
Sosial	7 mill.	17 mill.	13 mill.
Totalt	-28 mill.	27 mill.	148 mill.

Nettodriftsutgifter per innbygger - barnevern

- ▶ Figuren til høyre viser nettodriftsutgifter per innbygger. Utgiftene per innbygger var høyere i Moss sammenlignet med utvalget. Det er kun Sarpsborg som har høyere utgifter enn Moss.
- ▶ Tabellen til høyre viser utviklingen i innsparingspotensial per funksjon sammenlignet med KOSTRA-gruppen.
- ▶ På tjenesteområder merket med minusfortegn drifter Moss kommune billigere.

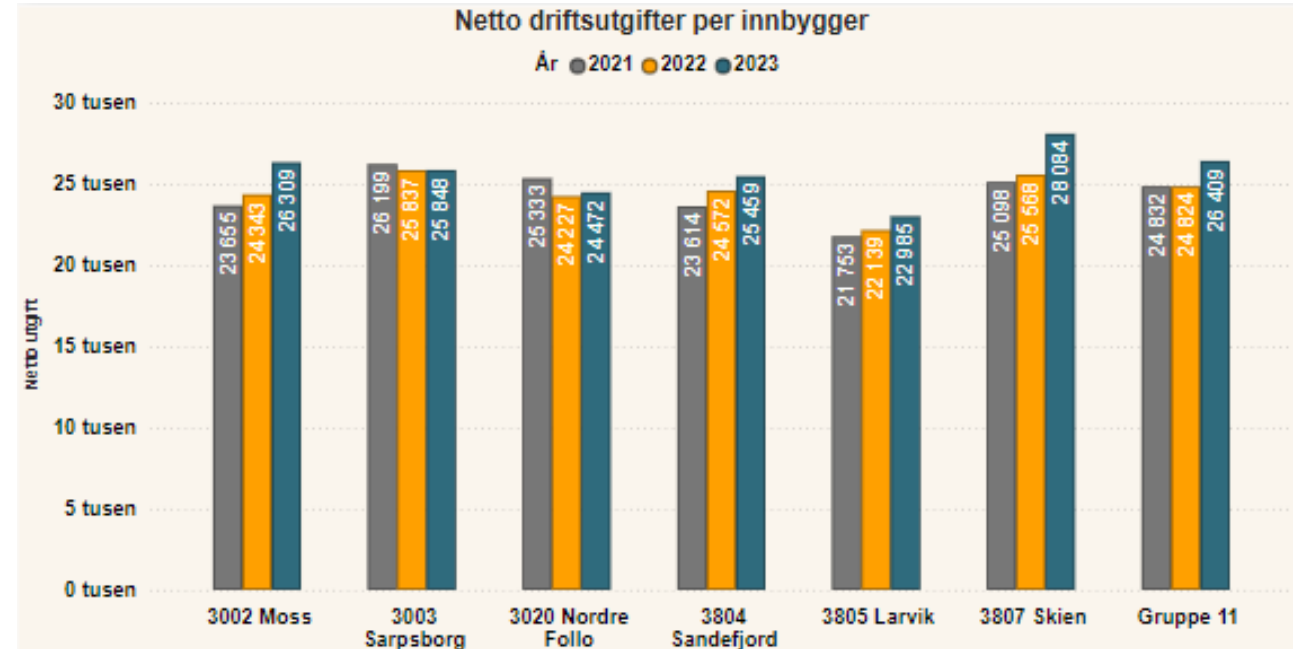
Innsparingspotensial

År	244 Barneverntjeneste	251 Barneverntiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet	252 Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet	Totalt
2021	1 mill.	-2 mill.	14 mill.	13 mill
2022	2 mill.	-2 mill.	11 mill.	11 mill
2023	15 mill.	-4 mill.	23 mill.	35 mill

Nettodriftsutgifter per innbygger – Pleie og omsorg

- ▶ Figuren til høyre viser nettodriftsutgifter per innbygger. Utgiftene per innbygger var svakt lavere i Moss i 2023 sammenlignet med KOSTRA-gruppen. Det er kun Skien som har høyere utgifter per innbygger enn Moss.
- ▶ Tabellen til høyre viser utviklingen i innsparingspotensial per funksjon sammenlignet med KOSTRA-gruppen.
- ▶ På tjenesteområder merket med minusfortegn drifter Moss kommune billigere.

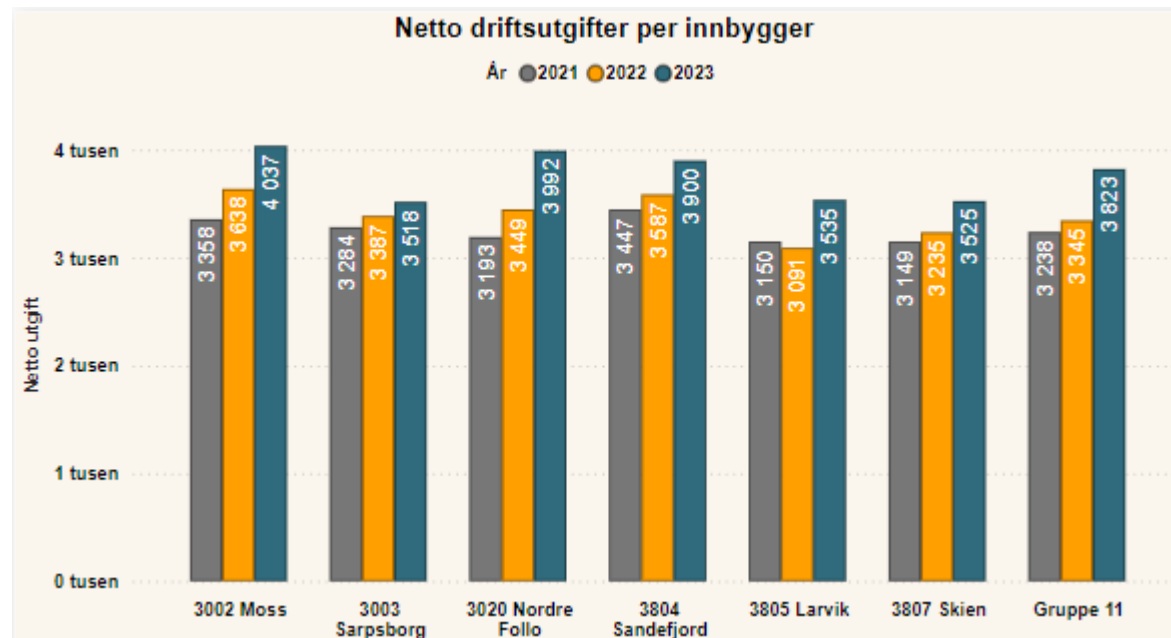

Kostnadsforskjeller over tid

Region	234 Aktiviserings- og servicetjenester til eldre og personer med funksjonsnedsettelse mv.	253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon	254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	256 Øyeblikkelig hjelp døgntilbud	261 Institusjon slokaler	Totalt
Gruppe 11						
2021	-5 mill.	-116 mill.	76 mill.	2 mill.	-19 mill.	-63 mill.
2022	0 mill.	-102 mill.	100 mill.	4 mill.	-27 mill.	-26 mill.
2023	4 mill.	-103 mill.	113 mill.	4 mill.	-24 mill.	-5 mill.

Nettodriftsutgifter per innbygger – Sosial

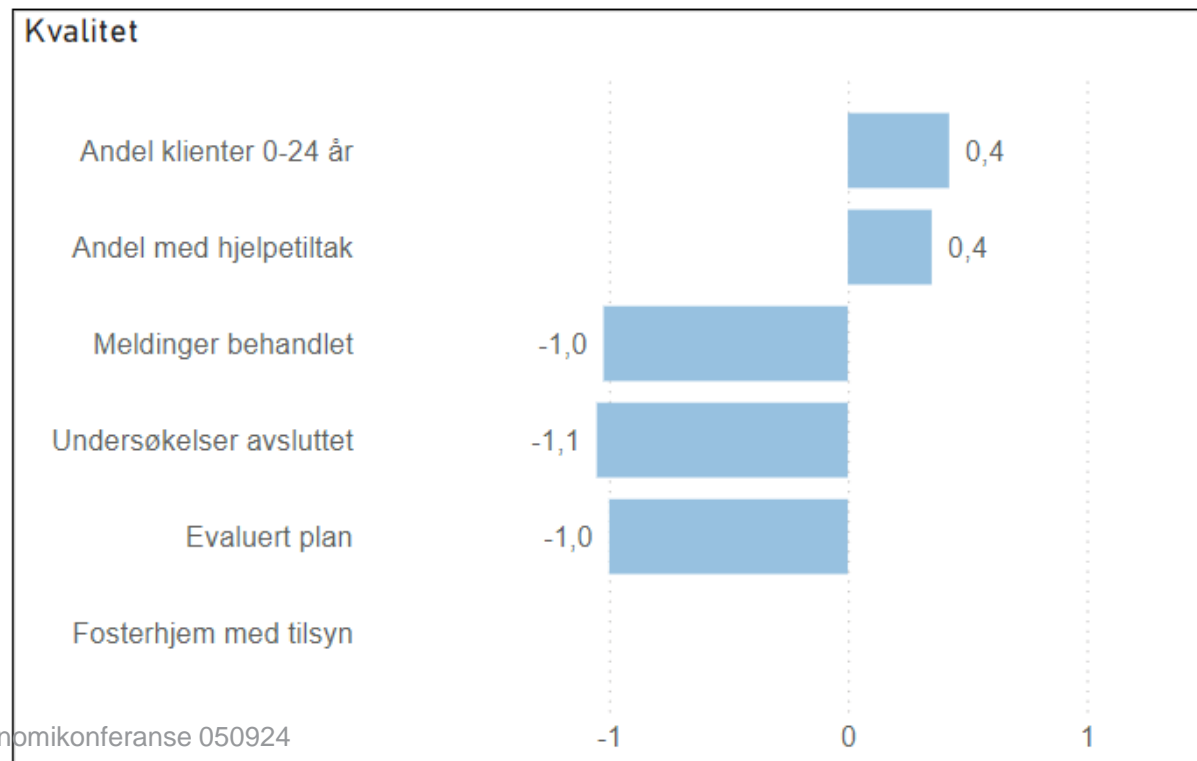
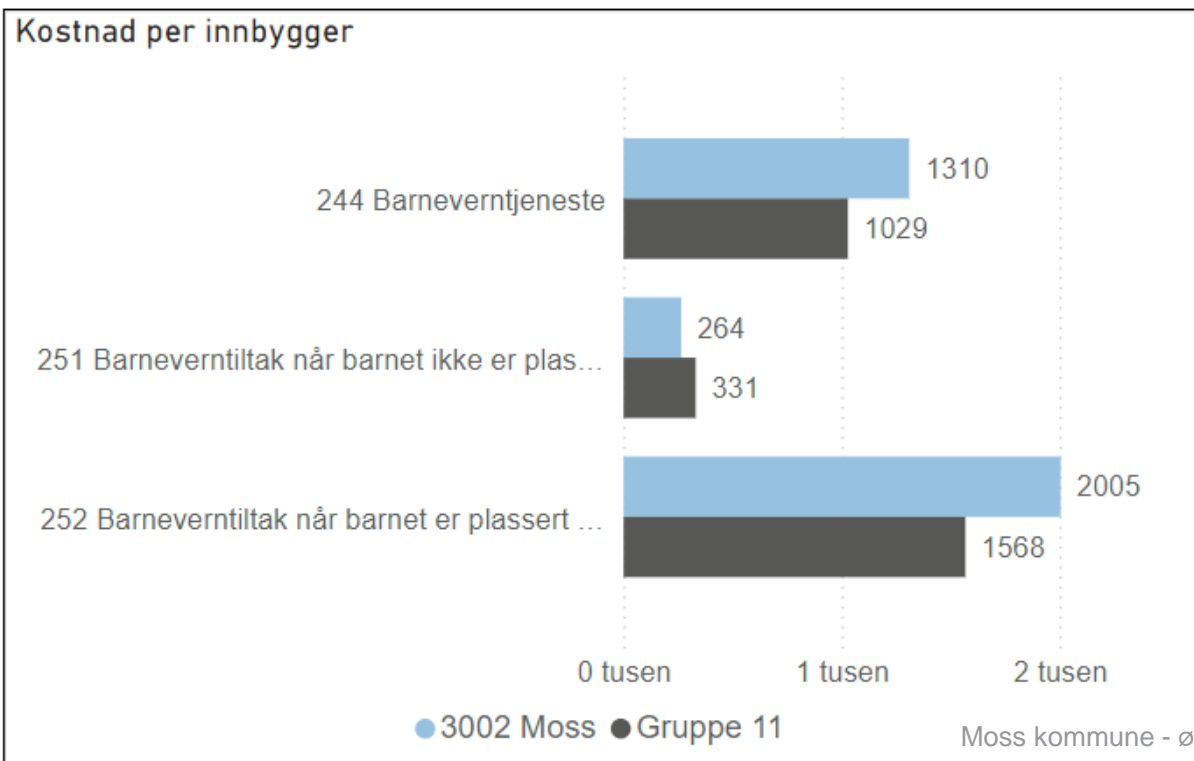
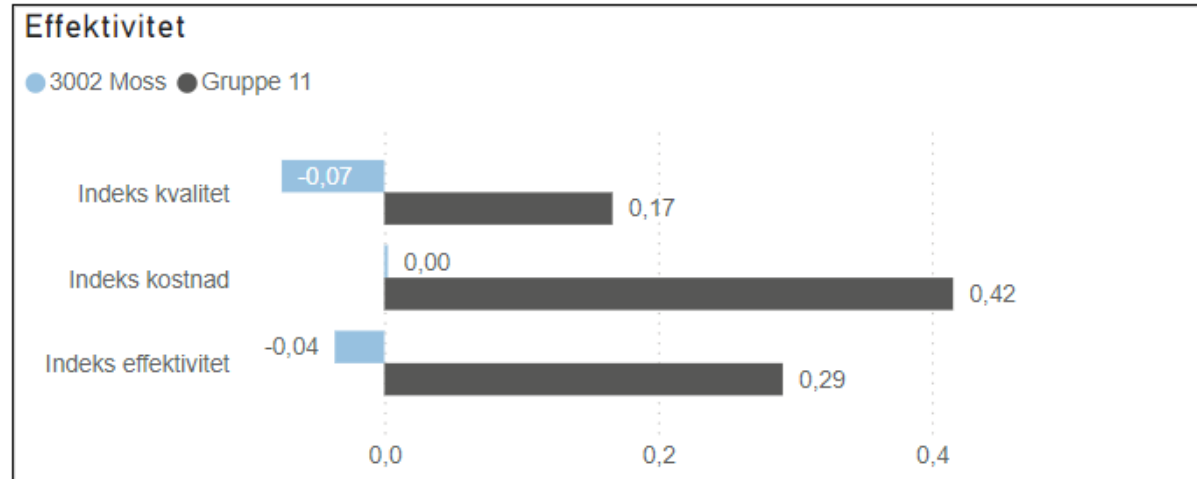
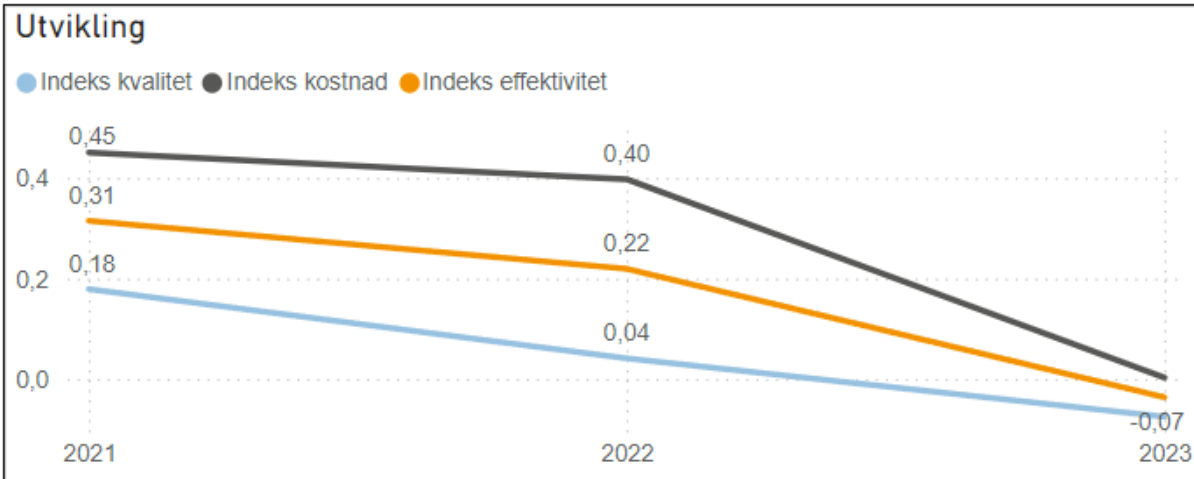
- ▶ Figuren til høyre viser nettodriftsutgifter per innbygger. Utgiftene var høyere i Moss i 2023 sammenlignet med KOSTRA-gruppen. Moss har høyest utgifter per innbygger blant utvalget.
- ▶ Tabellen til høyre viser utviklingen i innsparingspotensial per funksjon sammenlignet med KOSTRA-gruppen.
- ▶ På tjenesteområder merket med minusfortegn drifter Moss kommune billigere.

Kostnadsforskjeller over tid

Region	242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	243 Tilbud til personer med rusproblemer	273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi	276 Kvalifisering sordningen	281 Ytelse til livsopphold	Totalt
Gruppe 11						
2021	16 mill.	-6 mill.	-10 mill.	-11 mill.	18 mill.	7 mill.
2022	21 mill.	-7 mill.	-10 mill.	-13 mill.	27 mill.	17 mill.
2023	21 mill.	-9 mill.	-12 mill.	-15 mill.	27 mill.	13 mill.

Barnevern: mindre effektiv enn gjennomsnittet

Situasjonen i barnevernet i Moss

- ▶ Stort merforbruk
- ▶ Høyt sykefravær
- ▶ Høy turnover
- ▶ Fristbrudd i mange saker
- ▶ Manglende oppfølgingsbesøk
- ▶ Manglende evaluering av tiltaksplaner
- ▶ Mangle på kompetanse som har resultert i mye leie av eksterne konsulenter
- ▶ Stor del av budsjettet går til tiltak til barn som bor utenfor hjemmet

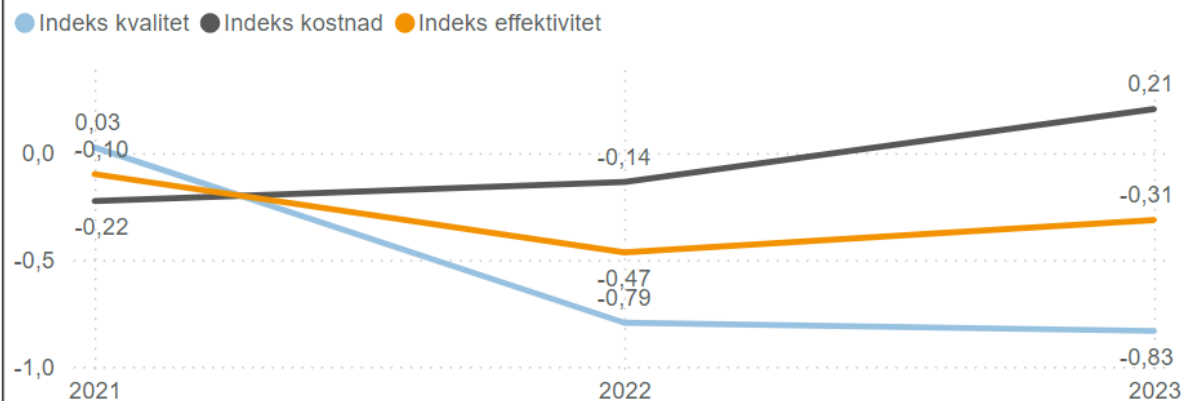
Analysegruppe barnevern

Stilling	Navn	Epost	Mobil	Besøksadresse
Direktør kultur, oppvekst og aktivitet	Silje Hobbøl	silje.hobbøl@moss.kommune.no	957 74 556	Kirkegata 14
Enhetsleder barnevern, bolig og inkludering	Hege Rytter Jakobsen	hege.jakobsen@moss.kommune.no	416 61 617	Kirkegata 14
Barnevernsjef (Virksomhetsleder barnevern)	Janne Carlsen	janne.carlsen@moss.kommune.no	957 24 225	Kirkegata 14
Økonom		-		
Tillitsvalgt		-		
Agenda Kaupang prosjektleder / barnevern	Sten Tore Svenes	sten.tore.svenes@agendakaupang.no	95 29 74 74	Hoffsveien 3c, Skøyen
Agenda Kaupang Økonom barnevern	Astrid Nesland	Astrid.Nesland@agendakaupang.no	93 45 64 91	Hoffsveien 3c, Skøyen

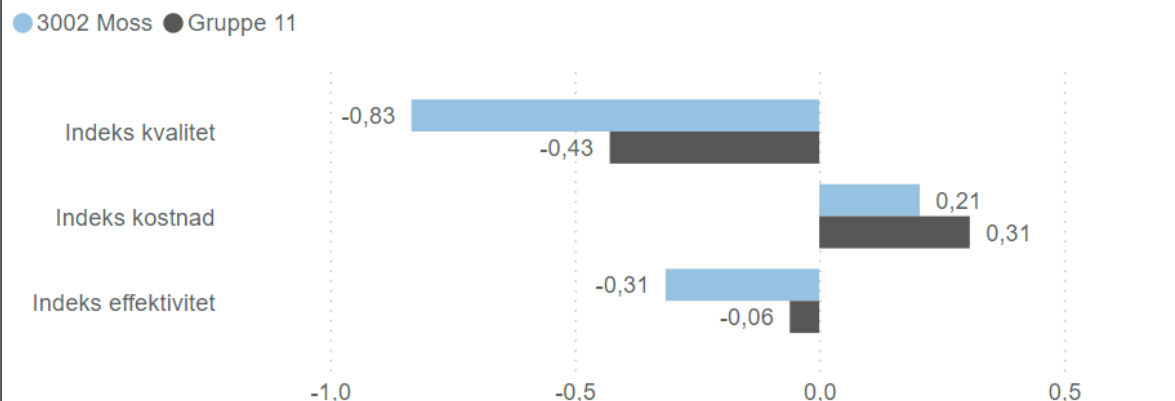

Sosial: mindre effektiv enn gjennomsnittet

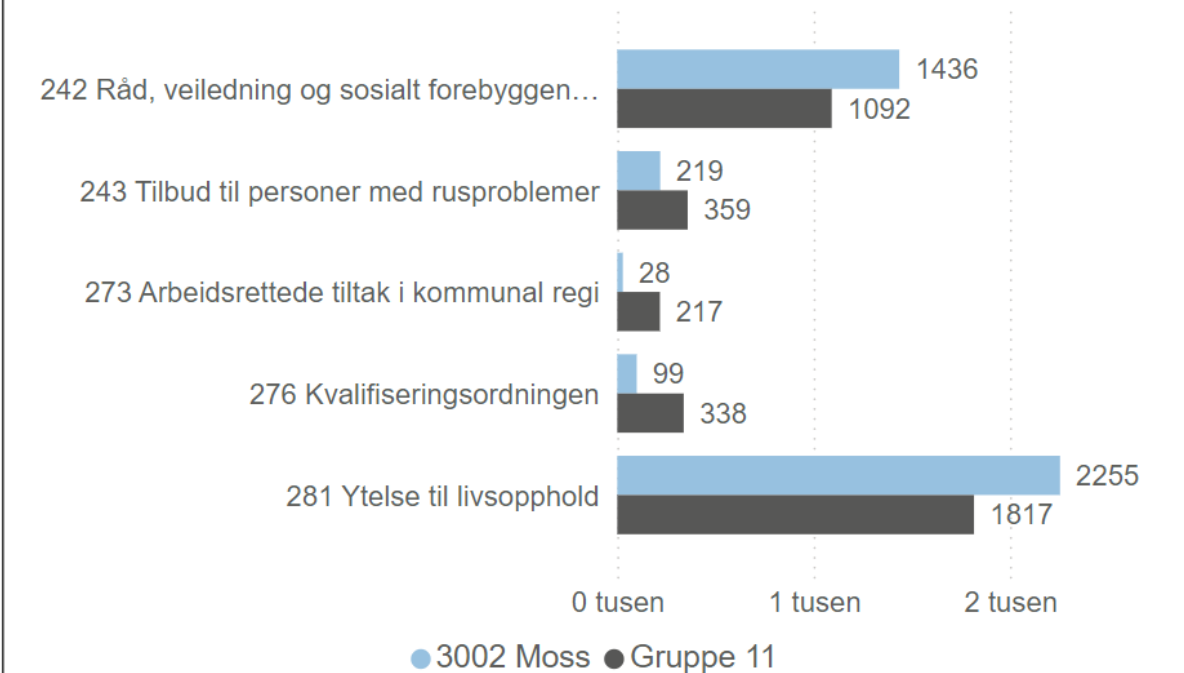
Utvikling

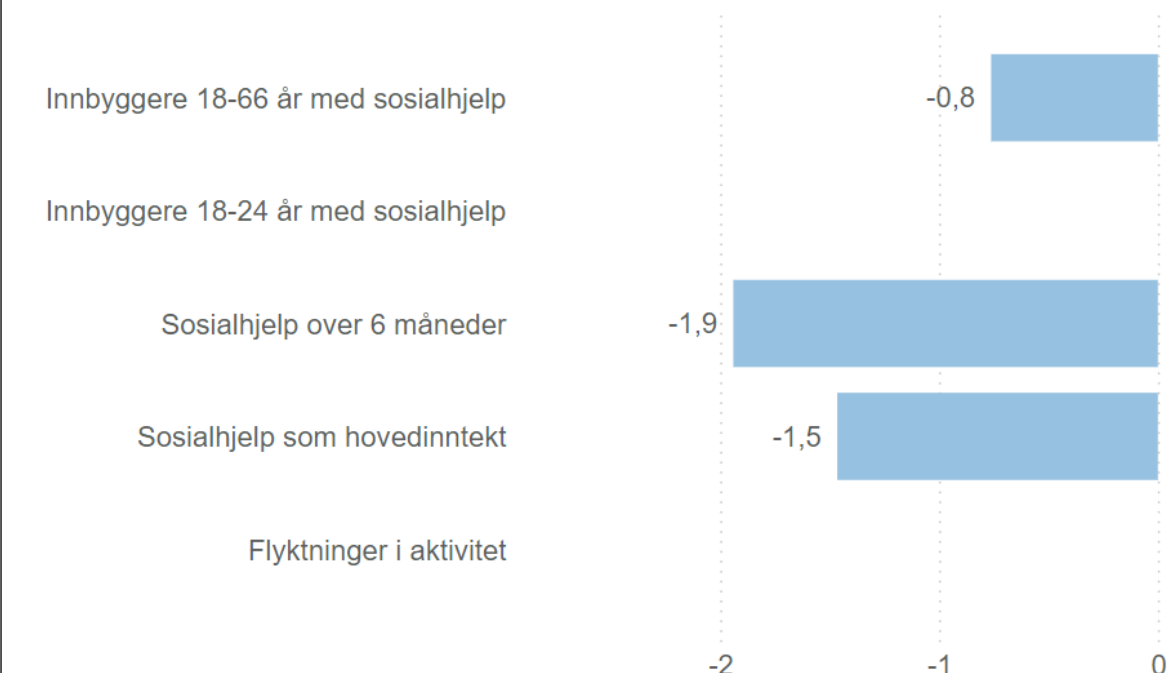
Effektivitet

Kostnad per innbygger

Kvalitet

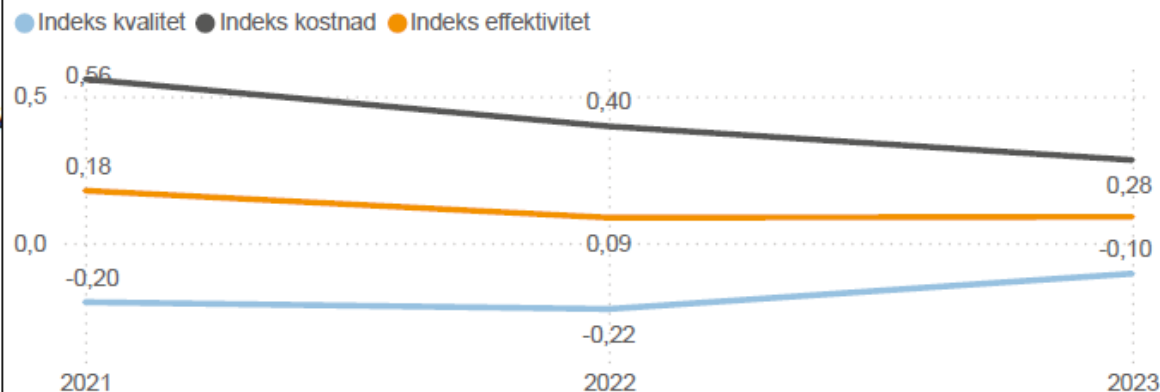

Analysegruppe økonomisk sosialhjelp NAV

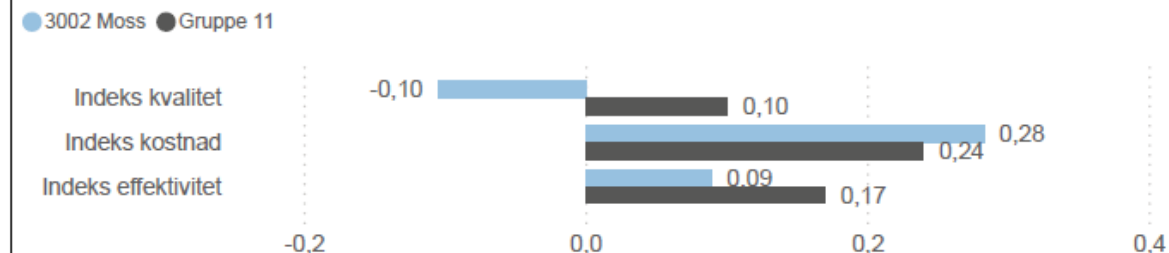
Stilling	Navn	Epost	Mobil	Besøksadresse
Direktør kultur, oppvekst og aktivitet	Silje Hobbøl	silje.hobbøl@moss.kommune.no	957 74 556	Kirkegata 14
Enhetsleder NAV	Katarina Kjellsen Gulin	Katarina.Kjellsen.Gulin@nav.no	928 64 488	Prinsens gate 5
Økonom NAV Rådgiver KOA Fagansvarlig Fagkoordinator	Nina Granum, Randi Wilschow, Kristina Leite, Margareth Berg			
Agenda Kaupang Økonom sosial	Salman Khalil	salman.khalil@agendakaupang.no	45 69 42 39	Hoffsveien 3c, Skøyen
SOFAK Sosionom sosial	Hans Gunnar Glomseth	hgg@sofak.net	976 65 121	

Pleie og omsorg: mer effektiv enn gjennomsnittet

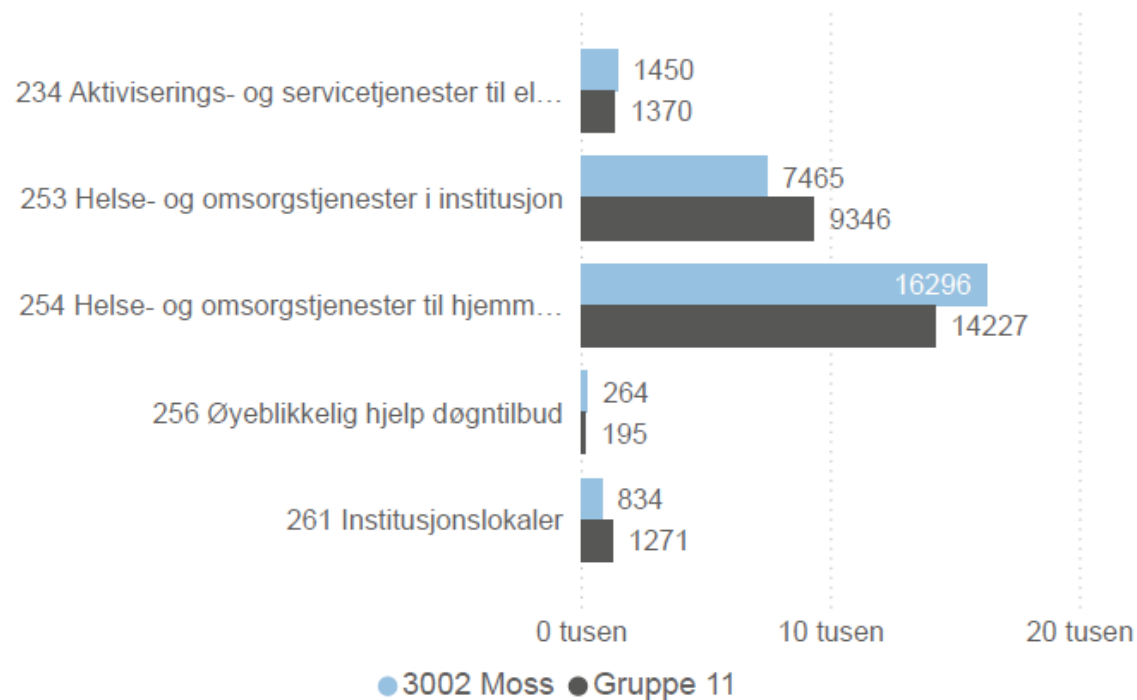
Utvikling

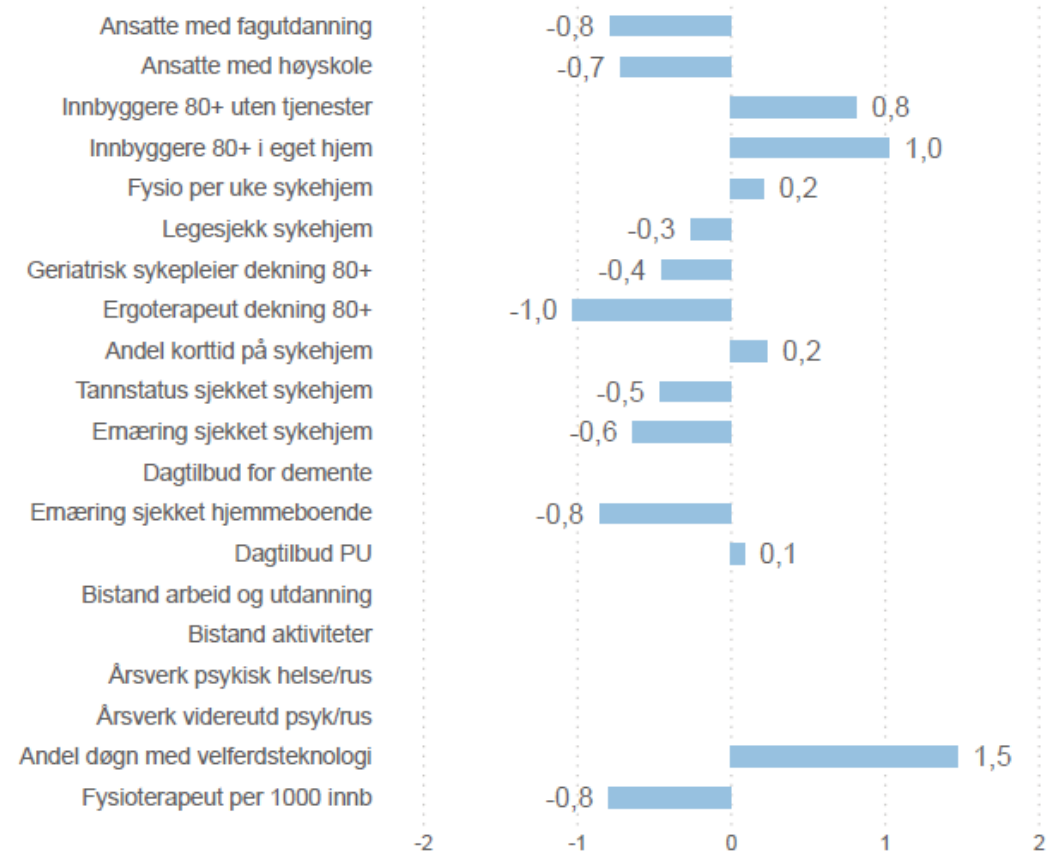
Effektivitet

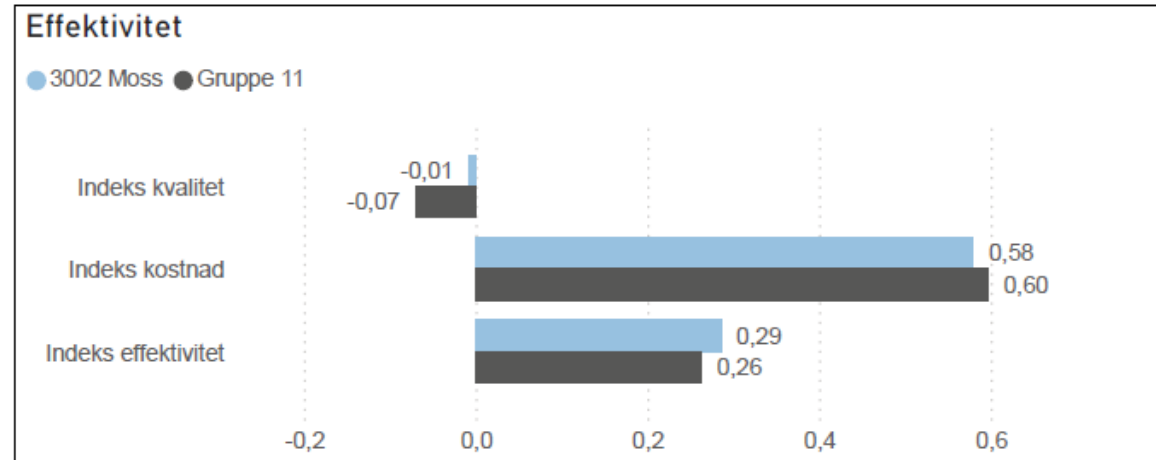
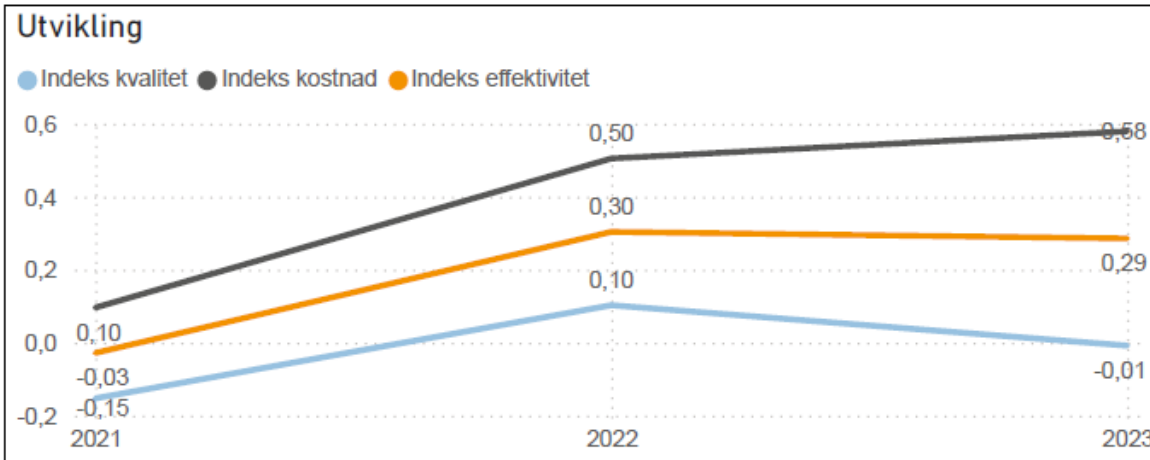
Kostnad per innbygger

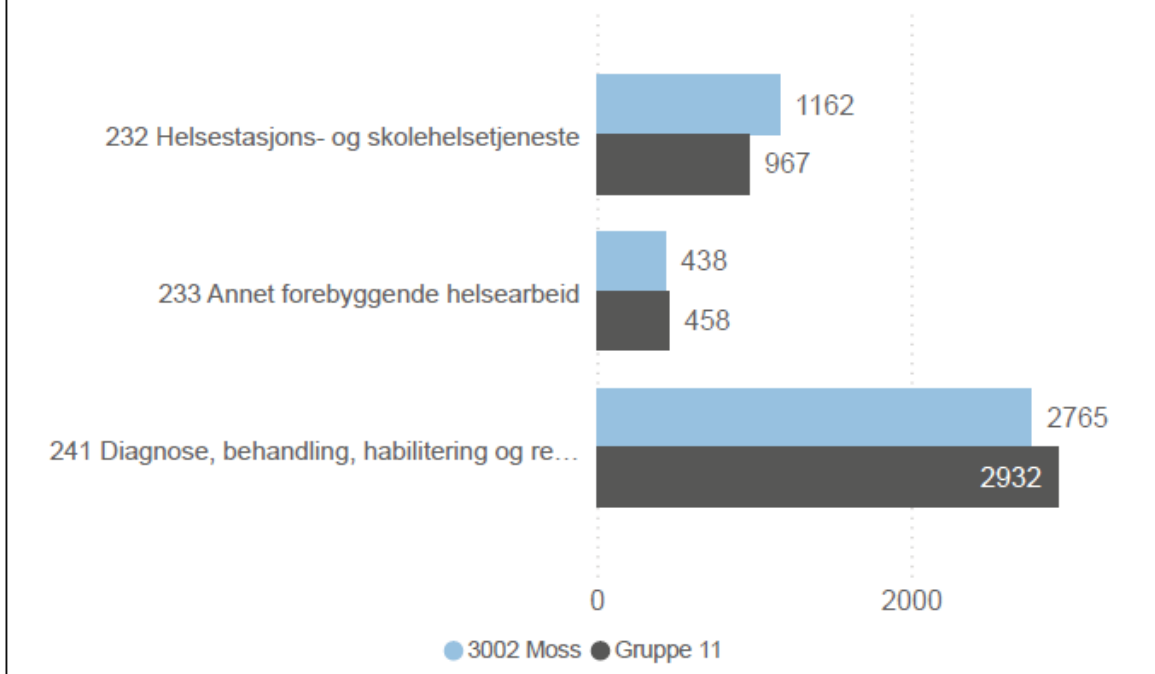
Kvalitet

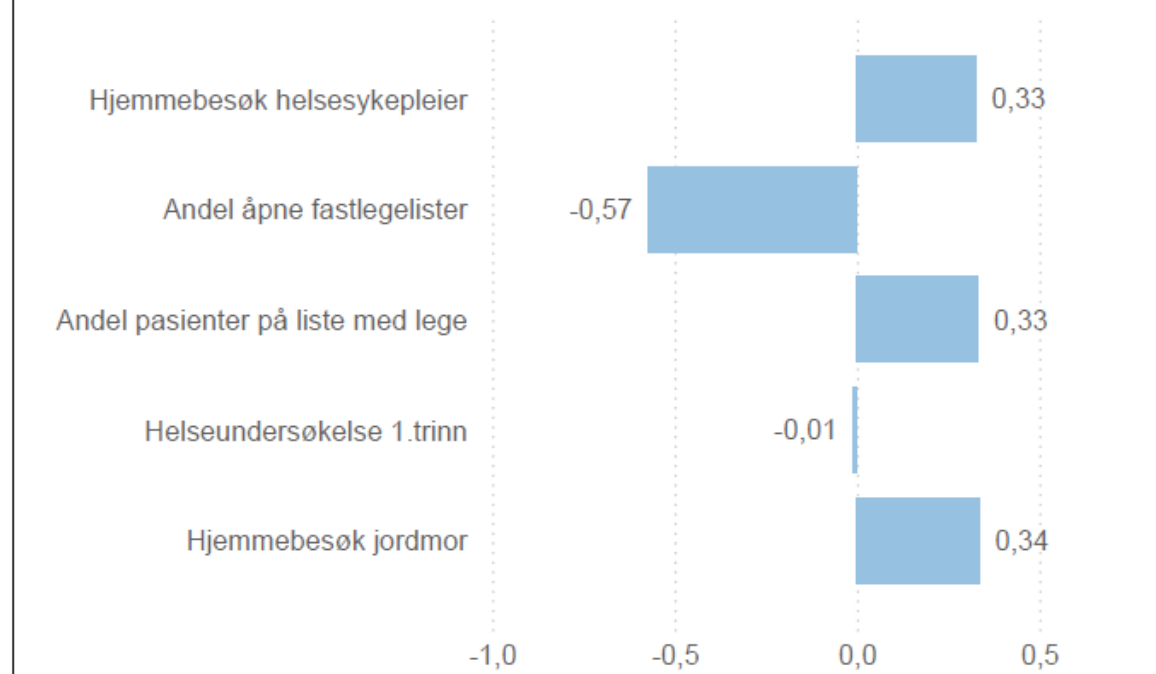
Helse: mer effektiv enn gjennomsnittet

Kostnad per innbygger

Kvalitet

AGENDA KAUPANG

Agenda Kaupang bidrar til omstilling og utvikling av offentlig sektor. Vi bistår ledere og medarbeidere med faktabaserte beslutningsgrunnlag og effektivisering av prosesser. Agenda Kaupang gjennomfører analyser og rådgiving innen ledelsesutvikling, styring, økonomi, organisasjonsutvikling og digitalisering.